

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
Αρχαίων Ελληνικών Γ΄ Γυμνασίου
Ενότητες: 8-9

Όνοματεπώνυμο:.....

Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς

A. Κείμενο

Λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ (εἰ γὰρ καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἀρμόσει καὶ νῦν ἅπασι τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι) ἐκ τῆς Αἴθνης ῥύακα πυρός γενέσθαι· τοῦτον δὲ ῥεῖν φασιν ἐπὶ τε τὴν ἄλλην χώραν, καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὀρμηῆσαι πρὸς φυγὴν, τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας, ἕνα δὲ τινα τῶν νεωτέρων, ὄρῶντα τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα καὶ οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν, ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ πυρός, ἀράμενον φέρειν. Φορτίου δ' οἶμαι προσγενομένου καὶ αὐτὸς ἐγκατελήφθη. Ὅθεν δὴ καὶ ἄξιον θεωρῆσαι τὸ θεῖον, ὅτι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενᾶς ἔχει. Λέγεται γὰρ κύκλω τὸν τόπον ἐκεῖνον περιρρυῆναι τὸ πῦρ καὶ σωθῆναι τούτους μόνους, ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον ἔτι καὶ νῦν προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χάρον· τοὺς δὲ ταχεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους καὶ τοὺς ἑαυτῶν γονέας ἐγκαταλιπόντας ἅπαντας ἀπολέσθαι.

Λυκούργος, Κατὰ Λεωκράτους 95-96

Ερωτήσεις

1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα: «Φορτίου δ' οἶμαι... ἀπολέσθαι.»

Μονάδες 4

2. α. Ποιο περιστατικό διηγείται ο Λυκούργος, για να καταδείξει ότι οι θεοὶ τιμούν τον σεβασμὸ προς τους γονεῖς;

Μονάδες 2

2. β. Γνωρίζετε άλλα παραδείγματα σεβασμοῦ προς τους γονεῖς και, γενικότερα, προς τους μεγαλύτερους ἀπὸ τη μυθολογία ἢ την Ἱστορία;

Μονάδες 2

3. α. Να συμπληρώσετε την τρίτη στήλη του πίνακα χαρακτηρίζοντας το α' συνθετικό των λέξεων της πρώτης στήλης σύμφωνα με το παράδειγμα:

σύνθετη λέξη	συνθετικά			το α' συνθετικό είναι...
άποχωρέω, άποχωρώ	άπό	+	χωρέω, χωρώ	πρόθεση
έπισκοπέω, έπισκοπώ	έπί	+	σκοπέω, σκοπώ	
εύμενής	εϋ	+	μένος	
κατοικέω, κατοικώ	κατά	+	οίκέω, οίκω	
περιρρέω	περί	+	ρέω	
προσαγορεύω	πρός	+	άγορεύω	
προσγίγνομαι	πρός	+	γίγνομαι	

Μονάδες 2

3. β. Να συμπληρώσετε τη δεύτερη στήλη του πίνακα με λέξεις της α.ε. αντώνυμες αυτών της πρώτης στήλης:

λέξη	αντώνυμο
άπορος	_____
άκλειής (= άδοξος)	_____
εύλογέω, εύλογώ	_____
εύσεβής	_____
δύσελπις	_____
δύσνοια	_____
δυσδαίμων	_____

Μονάδες 2

4. α. Να μετατρέψετε την ενεργητική σε παθητική σύνταξη στις παρακάτω προτάσεις:

1. *Ὁ βασιλεύς ἐπέμψε τὸν Φαλῖνον.*
2. *Οὐδὲν ἀξιόλογον ἐπραξε Ἀριστογείτων.*
3. *Οἱ Ἕλληνες τοξεύουσι τοὺς ἐχθρούς.*
4. *Οἱ Θηβαῖοι πρῶτοι ἐκόμισαν ταῦτα.*

Μονάδες 2

4. β. Στις παρακάτω περιόδους να χωρίσετε τις προτάσεις και να αναγνωρίσετε το είδος και τη συντακτική θέση των δευτερευουσών ονοματικών προτάσεων:

1. *Ἀπορῶ εἰ διδακτὸν ἐστὶν ἡ ἀρετὴ.*
2. *Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα τί βούλοιντο*
3. *Οἱ Ἀσσύριοι ἴσασιν (= γνωρίζουν) ὅτι ἰππικὸν στράτευμα ἐν νυκτὶ ταραχῶδές ἐστι καὶ δύσχρηστον.*
4. *Φοβοῦμαι μὴ ἠττηθῶμεν*

Μονάδες 2

4. γ. Στις παρακάτω περιόδους να χωρίσετε τις προτάσεις και να αναγνωρίσετε από συντακτική άποψη τις δευτερεύουσες ονοματικές αναφορικές προτάσεις:

1. *Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν, ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται.*
2. *Ὁ μέλλεις ποιεῖν μὴ λέγε.*
3. *Ὅστις ἐθέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν.*
4. *Οὓς ἂν βούλη ποιήσασθαι φίλους, ἀγαθὸν τι λέγε περὶ αὐτῶν.*

Μονάδες 2

5. Ποια κοινά κίνητρα ανθρώπινης συμπεριφοράς εντοπίζετε ανάμεσα στο παρακάτω παράλληλο κείμενο και το κείμενο της Ενότητας;

Μονάδες 2

Ενότητα 8

Παράλληλο κείμενο

Τῶν δὲ Ἑλλήνων ὑποσπόνδους τούτους ἀφέντων, καὶ συγχωρησάντων ἑκάστῳ λαβεῖν ὅσα δύναίτο τῶν ἰδίων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἄργυρον ἢ χρυσὸν ἢ τινα τῆς ἄλλης πολυτελείας ἔλαβον, Αἰνείας δὲ τὸν πατέρα γεγηρακότα τελέως ἀράμενος ἐπὶ τοῖς ἅμοις ἐξήνεγκεν. Ἐφ' ᾧ θαυμασθεῖς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἔλαβεν ἐξουσίαν πάλιν ὁ βούλοιο τῶν οἴκοθεν ἐκλέξασθαι. Ἄνελομένου δὲ αὐτοῦ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῶα, πολὺ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι συνέβη τὴν ἀρετὴν, καὶ παρὰ πολεμίων ἐπισημασίας τυγχάνουσαν. Ἐφαίνετο γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις πλείστην φροντίδα πεποιημένος τῆς τε πρὸς γονεῖς ὀσιότητος καὶ τῆς πρὸς θεοῦς εὐσεβείας.

Διόδωρος Σικελιώτης, Βιβλιοθήκη 7.4.1-4

Γλωσσικά σχόλια

<i>τῶν δὲ Ἑλλήνων ὑποσπόνδους τούτους ἀφέντων</i> (μτχ. αορ. β' ρ. ἀφήμι)	ὅταν οι Ἕλληνες τους ἀφῆσαν να φύγουν, αφοῦ συνομολόγησαν συμφωνία, συνθήκη
<i>συγχωρησάντων ἑκάστῳ</i>	αφοῦ ἐπέτρεψαν στον καθένα
<i>τινὰ τῆς ἄλλης πολυτελείας</i>	κάποιο ἀπὸ τα ἄλλα πολῦτιμα ἀντικείμενα
<i>γεγηρακότα</i> (μτχ. παρακ. ρ. γηράσκω) <i>τελέως</i>	που ἦταν σε βαθιὰ γεράματα
<i>ἀράμενος</i> (μτχ. αορ. ρ. αἴρομαι)	αφοῦ σήκωσε
<i>ἐξήνεγκεν</i> (οριστ. αορ. β' ρ. ἐκφέρω)	μετέφερε ἐξω
<i>ἐφ' ᾧ θαυμασθεῖς</i>	επειδὴ θαυμάστηκε γι' αὐτὴ τὴν πράξη
<i>ἐκλέξασθαι</i>	να διαλέξει, να ἐπιλέξει
<i>ἀνελομένου</i> (μτχ. αορ. β' ρ. ἀναιρέομαι, ἀναιροῦμαι) <i>δὲ αὐτοῦ</i>	καθὼς αὐτὸς προτίμησε
<i>ἐπισημασίας τυγχάνουσαν</i>	ἡ ὁποία (ἀρετὴ) ἐπιδοκιμάστηκε
<i>τῆς ὀσιότητος</i>	του σεβασμοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΜΑΘΗΣΩΝ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Μ. Αλεξάνδρου 49, 66100, Δράμα

Τηλ & φάξ: 2521021972

www.akademia.gr, e-mail: charakch@otenet.gr